

Piaci szerkezetek 2. zh

Fogalomtár (2018)

Bertrand-modell: Oligopólium-modell, melyben a vállalatok árak szimultán megállapításával versenyeznek.

Bertrand-paradoxon: A homogén termékes, kapacitáskorlátok nélküli árverseny Bertrand-modelljében csupán két vállalat elég a tökéletes versenyzői kimenet eléréséhez (határköltségnek megfelelő ár), ha a vállalatok határköltsége azonos.

Büntetéskioldó stratégia: A kartellel való együttműködés kikényszerítése során alkalmazható stratégia. Mindaddig, amíg a többi résztvevő is tartja magát a megállapodáshoz, a kartell tagjai azt a kooperatív magatartást követik, amelyben megegyeztek; ha viszont egy vállalat eltér a megállapodástól, akkor a nem-kooperatív Nash-egyensúlyra vezető (büntető) akciót alkalmazzák.

Cournot-modell: Oligopólium-modell, melyben a vállalatok kibocsátásuk mennyiségének szimultán megállapításával versenyeznek.

Dinamikus játék: Több időszakot (periódust) átfogó játék.

Dominált stratégia: A vállalat egy olyan stratégiája, amely, bármilyen stratégiát választanak is versenytársai, sohasem lehet a legjobb választás számára.

Domináns stratégia: A vállalat olyan stratégiája, amely bármely más stratégiánál jobb a lehetséges piaci válaszok bármely kombinációja esetén.

Duopólium: Olyan piac, amelyen két vállalat működik.

Elsőként lépő előnye: A szekvenciális mennyiségi vezérlés modelljében az az előny (többletnyereség), amelyre a vezető vállalat tesz szert azért, hogy kibocsátását a követő vállalatot (vagy vállalatokat) megelőzően határozza meg, és azok a saját termelési mennyiségük meghatározásakor ezt már adottságként veszik figyelembe.

Hallgatólagos összejátszás: A piaci szereplők közötti összejátszás egy formája, amelyben a résztvevők – saját érdekeiket felismerve – formális kartell-megállapodás nélkül is kooperatív kartell-magatartást követnek.

Ismételt játék: Olyan játék, amelyben a játékosok közötti interakció több perióduson keresztül megismétlődik. A periódusok száma lehet ismert véges vagy végtelen (előre nem ismert véges).

Játékelmélet: A piaci szereplők közti stratégiai interakciók vizsgálatára alkalmas matematikai eszköz a közgazdaságtanban, amely az érintett játékosok, a játék egyes pontjain rendelkezésre álló információ, a játékosok által választható stratégiák, az egyes stratégiák kombinációjához tartozó kifizetések és a játékosok lépéseinek időzítése alapján elemzi ezen interakciókat.

Jelenérték: Jövőbeli bevételek és költségek áramának mai értéke.

Kapacitáskorlát: Egy vállalat által maximálisan előállítható mennyiség, így lehet, hogy a vállalatnak képtelen az általa megállapított ár melletti kereslet kielégítésére.

Kartell: A termelőknek egy nemzeti vagy nemzetközi szinten szerveződő csoportja, amelyen belül egyezményt kötnek a tevékenységük összehangolására rendszerint azzal a céllal, hogy korlátozzák a kibocsátást, és így növeljék a vállalatok profitját.

Kifizetési mátrix: Az egyes játékosok minden egyes stratégiaprofilra vonatkozó kifizetéseinek részleteit tartalmazó mátrix, aminél feltesszük, hogy a játékosoknak csak véges sok stratégiája lehet.

Legjobbválasz-függvény (reakciófüggvény): Az oligopolista vállalat profitmaximalizáló választát leíró függvény versenytársa(i) bármely választására.

Nash-egyensúly: Olyan egyensúlyfogalom a nem kooperatív játékok elméletében, ahol egyik játékosnak sem áll érdekében változtatni a stratégiáján, feltéve, hogy a többi játékos kiválasztott stratégiáját adottnak tekinti.

Oligopólium: Viszonylag kevésszámú, egymástól kölcsönösen függő vállalattal működő piaci szerkezet, melyre nincs szabad belépés.

Összejátszás: Vállalatok közötti egyezés a tevékenységük összehangolására.

Reziduális kereslet (maradványkereslet): Egy oligopolista piaci szereplő számára a piaci kereslet azon hányada, amelyet az adott árak mellett a versenytársak nem elégítenek ki.

Selten-tétel: Ha egy egyedi egyensúllyal rendelkező játékot véges sok alkalommal játszanak le, a megoldás az egyensúly lejátszása minden egyes alkalommal. Az ismételt játék Nash-egyensúlya az egyedi Nash-egyensúly végesen ismételt lejátszása lesz.

Stackelberg-modell: Oligopólium-modell, amelyben a vállalatok szekvenciálisan döntenek a kibocsátásukról.

Stackelberg-követő: A szekvenciális mennyiségi vezérlés modelljében az a vállalat, amely csak a vezető vállalat döntését követően, a vezető vállalat által meghatározott termelési mennyiséget adottságként kezelve dönt a kibocsátásáról.

Stackelberg-vezető: A szekvenciális mennyiségi vezérlés modelljében az a vállalat, amely elsőként hozza meg a döntését a kibocsátásáról, amelyet versenytársa vagy versenytársai adottságként vesznek figyelembe a saját termelési mennyiségük meghatározásakor.

Statikus játék: Egy időszak alatt lezajló játék.

Stratégia: Egy, a játékos számára megvalósítható cselekvési terv, feltételes lépéssorozat a játékelméleti keretben.

Stratégiai döntés: Olyan döntés, amelyben figyelembe veszik a döntés által érintett versenytársak valószínű válaszait.

Stratégiai helyettesítők: A versenytársak legjobbválasz-függvényei negatív meredekségű függvények.

Stratégiai kiegészítők: A versenytársak legjobbválasz-függvényei pozitív meredekségű függvények.

Szekvenciális játék: Olyan játék, amelyben a játékosok egymás után választhatják ki stratégiáikat oly módon, hogy akik később lépnek, megfigyelhetik a játékosok korábbi lépéseit.

Szimultán játék: Olyan játék, amelyben a játékosok egyszerre választják ki stratégiáikat.